

UCHWAŁA NR XXXI/210/18

RADY GMINY KUŹNICA

z dnia 28 marca 2018 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kuźnica
na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232, oraz z 2018 r. poz. 130) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 107) Rada Gminy Kuźnica uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kuźnica na lata 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kuźnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kuźnica
na lata 2018-2020**

Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem dziecka, w którym zaspakajane są podstawowe potrzeby. Stanowi niezwykłą wspólnotę, stanowiącą model i normę dla wszystkich innych grup społecznych. To w niej dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych uczuć emocjonalnych, przyswajają sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Rodzina jest najważniejszym elementem więzi społecznej dziecka. Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia przez zaspakajanie potrzeb dziecka w rodzinie jest warunkiem prawidłowego rozwoju.

Rodzina funkcjonująca prawidłowo stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy jakie występują w rodzinie są często złożone i wymagają podejścia interdyscyplinarnego. Uzależnienia, niepełna rodzina, niezaradność, zła sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności wychowawczych to główne problemy dezorganizujące rodzinę. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, funkcjonariuszy Policji, kuratorów sądowych oraz przedstawicieli innych instytucji czy służb, które mają kontakt z rodziną, oraz podejmowania działań wobec rodziny w oparciu o ustalony plan. W celu przywrócenia rodzinie prawidłowych funkcji należy ją wspierać i wspomagać, a nie zastępować w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Dlatego też głównym założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej w momencie, gdy zaczynają pojawiać się problemy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kuźnica na lata 2018-2020, zwany dalej „Programem” opracowany został w związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.). W myśl wyżej wymienionej ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzanie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Głównym celem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany

czas pracy asystenta ma służyć realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny. Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, asystent będzie pracował tylko z rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia z zewnątrz. Praca asystenta ma charakter kompleksowy. Osoba pełniąca funkcję asystenta rodziny dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin (mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych itp.) a także wspiera w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej. Praca asystenta rodziny zgodnie z założeniami ustawy jest realizowana również w przypadku umieszczenia dziecka w tzw. pieczy zastępczej. Wówczas asystent rodziny uczestniczy we wszystkich działaniach podejmowanych na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 15 ust. 4), liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić prace, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Asystent rodziny prowadzi prace z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem”. Ww. ustawa stanowi, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowo wprowadzone przepisy dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m.in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępna pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie opracowanie katalogu możliwej pomocy i występowanie do odpowiednich podmiotów, w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia.

Podmiotem właściwym do realizacji zadań z zakresu administracji publicznej wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z uchwałą Nr XIII/80/12 z dnia 18 maja 2012 r. Rady Gminy Kuźnica w sprawie zlecenia realizacji zadania wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Woj. Podl. z 2012 r. poz.1635) jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźnicy. Realizowane w ramach programu zadania będą się koncentrować nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie. Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej na etapie, kiedy pojawiają się problem.

Uwarunkowania prawne

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 dla Gminy Kuźnica obejmuje zadania własne Gminy wynikające z aktów prawnych:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.),
- b) ustawy z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „ Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860),
- c) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (DZ.U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.),
- d) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (DZ.U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Diagnoza

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcyjności rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy według stanu na dzień 31.12.2017 r. Pracownicy socjalni w 31 środowiskach (w tym 17 rodzin niepełnych i 14 wielodzietnych) zdiagnozowali bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przy czym rodziny te są objęte wsparciem ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy. Wsparcie oraz współpraca z pracownikami socjalnymi pozwala na zapewnienie dzieciom właściwego rozwoju fizycznego i wychowywania się w rodzinie biologicznej. Pomimo starań ze strony pracowników socjalnych może pojawić się zagrożenie dla rodzin, którego skutki mogą być nieodwracalne. W takich sytuacjach jedynym wyjściem, dla dziecka, którego dobro będzie zagrożone, będzie powiadomienie Sądu Rodzinnego Wydział Rodzinny i Nieletnich w Sokółce o wgląd w sytuację dziecka, ustanowienie rodzinie kuratora.

Gminę Kuźnica według stanu na **31.12.2017 r.** zamieszkuje **4170** mieszkańców. Wśród osób ubiegających się o wsparcie tutejszego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność pozostają jednym z głównych powodów. Z danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy wynika, iż od stycznia do grudnia 2017 r. udzielono wsparcia:

- 142 rodzinom- w formie pieniężnej,
- 94 rodzinom w formie niepieniężnej.

Zasoby instytucjonalne realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Gminy Kuźnica 16-123 Kuźnica, Pl. 1000 lecia PP1	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, zwrot kosztów dowozu dzieci niepełnosprawnych do placówek oświatowych
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźnicy 16-123 Kuźnica, Pl. 1000 lecia PP 1	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci i młodzieży w szkole, współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą rodzinie
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii 16-123 Kuźnica, Pl. 1000 lecia PP 1	Wsparcie psychologiczne, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, podejmowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem

		problemów alkoholowych
4.	Szkoła Podstawowa w Kuźnicy 16-123 Kuźnica, ul Jagiellońska 1	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci, organizowanie zajęć pozalekcyjnych
5.	Zespół Interdyscyplinarny d/s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy w rodzinie
6.	Stacja Opieki „Caritas” Archidiecezji Białostockiej	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
7.	Placówka Wsparcia Dziennego Caritas Archidiecezji Białostockiej 16-123 Kuźnica, ul Sokólska 2	Organizowanie zajęć pozaszkolnych, organizowanie dzieciom czasu wolnego, przygotowywanie paczek świątecznych
8.	Punkt Pomocy Psychologicznej	Dyżury psychologa

Odbiorcy programu

Odbiorcami są rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie: niewydolne wychowawczo, ubogie i zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie rodziny, którym została ograniczona władza rodzicielska.

Cele główne i szczegółowe programu

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Kuźnica.

Cele szczegółowe:

- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych,
- zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

Realizacja programu

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
Cel szczegółowy: wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,			

<p>1. Praca z rodziną: -konsultacje i poradnictwo socjalne, psychologiczne, pedagogiczne.</p> <p>2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej -pomoc w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży -udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej.</p> <p>3. Organizowanie czasu wolnego dzieciom w formie zimowisk, wycieczek, organizowanie zajęć pozaszkolnych, promowanie rodzinnej integracji.</p> <p>4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. -wsparcie asystenta rodziny, pomoc rodzin wspierających, praca socjalna z rodziną, pomoc placówek wsparcia dziennego.</p>	2018-2020 r.	<p>Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Pomocy Psychologicznej, Szkoła Podstawowa, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</p>	<p>1. Ilość udzielonych porad specjalistycznych</p> <p>2. Ilość dzieci dożywianych, ilość rodzin objętych pomocą finansową i rzeczową</p> <p>3. Ilość zimowisk i wycieczek</p> <p>4. Ilość rodzin wspierających, ilość rodzin objętych przez asystenta rodziny</p>
---	--------------	--	--

Cel szczegółowy: praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych

<p>1. Prowadzenie monitoringu w sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem</p> <p>2. Udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży</p>	2018-2020 r.	<p>Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Sokółce, Posterunek Policji Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</p>	<p>1. Liczba monitorowanych rodzin</p> <p>2. Ilość przeprowadzonych programów</p>
---	--------------	---	---

Cel szczegółowy: zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie

<p>1. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p> <p>2. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej</p>	<p>2018-2020 r.</p>	<p>Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoła Podstawowa, Stacja Opieki „Caritas”, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</p>	<p>1. Liczba monitorowanych rodzin</p> <p>2. Liczba umieszczonych dzieci</p>
---	---------------------	--	--

Przewidywane efekty realizacji programu

Spodziewanym efektem programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki ścisłej współpracy instytucji działających na rzecz dobra rodzin. Zintegrowane działania mają przyczynić się do minimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowania rodzin, jednocześnie zapobiegając umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Źródła finansowania

Źródłem finansowania są:

1. Środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kuźnicy na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
2. Środki pozabudżetowe.

Monitoring Programu

Koordynatorem Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuźnicy. Corocznie do dnia 31 marca każdego roku z realizacji Programu będzie przedkładane sprawozdanie Radzie Gminy.

Monitoring Programu będzie odbywał się na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych działań, przy współpracy wszystkich realizatorów. Uzyskane dane umożliwią ocenę stopnia realizacji Programu oraz zasygnalizują nowe kierunki działań niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.